MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU **LAUSUNTO**

Everstiluutnantti Christian Perheentupa
Helsinki 4.11.2025

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULUN LAUSUNTO TULEVAISUUSSELONTEON ENSIMMÄISESTÄ OSASTA

Tulevaisuusvaliokunta on pyytänyt lausuntoa Maanpuolustuskorkeakoululta Tulevaisuusselonteon ensimmäisestä osasta Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045. Kokonaisuutena Maanpuolustuskorkeakoulu näkee selonteon ensimmäisen osan laadukkaana ja selkeänä tuotteena, josta on hyötyä koko suomalaisen yhteiskunnan ennakointi- ja varautumistyölle. Maanpuolustuskorkeakoulu hyödyntää jo nykyisellään Tulevaisuusselontekoja ja erityisesti strategista toimintaympäristöanalyysiä osana upseerikoulutusta.

Maanpuolustuskorkeakoulu korostaa erityisesti seuraavia kokonaisuuksia:

Yhteisen ennakointinäkymän luominen on Tulevaisuusselonteon merkittävä anti suomalaiselle ennakointityölle. Turvallisuuden näkökulmasta selonteon 1. osa tarjoaa varautumisen parissa työskenteleville yhteiset skenaariot ja seurattavat muutostekijät. Yhteisen ja julkisesti saatavilla olevan ennakointimateriaalin merkitys korostuu suomalaisessa kokonaisturvallisuuden mallissa, jossa viranomaisyhteistyön lisäksi elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten rooli on keskeinen.

Selkeä ennakointiprosessin kuvaus ja havainnollistaminen ovat selonteon 1. osan vahvuuksia. Ennakointiprosessin selkeä ja johdonmukainen havainnollistaminen mahdollistaa julkaisun käytön opetuksessa. Jo nykyisellään selonteon strategista toimintaympäristöanalyysiä hyödynnetään yleisesikuntaupseerikurssin opetuksessa osana ennakoinnin kokonaisuutta. Uuden tuotteen myötä hyödyntäminen muuttuu entistäkin laaja-alaisemmaksi.

Muutostekijöiden kattava määrittely ja arviointi mahdollistaa skenaarioiden arvioimisen monipuolisista lähtökohdista. Selonteko avaa modernin yhteiskunnan riippuvuussuhteita ja kytköksiä erinomaisella tavalla myös opetuskäytössä. Muutostekijöiden listaus helpottaa erilaisten seurantamenetelmien ja -välineiden testausta osana tutkimusta sekä opetusta. Selkeästi rakennetut ja kuvatut skenaariot toimivat hyvänä alustana erilaisten ajassa esiin nousevien ilmiöiden yksityiskohtaisempaan tarkasteluun sekä arviointiin.

Eri kohderyhmien tavoittamisessa selonteolla on varmasti omat haasteensa. Nykyinen muoto palvelee kuitenkin yliopisto- ja viranomaiskentän tarpeita ja vastaa totuttuihin tiedonhankinnan tapoihin. Esimerkiksi monikanavaisuudella ja pelillistämisellä saattaisi olla mahdollista tavoittaa kokonaan uusia kohdejoukkoja.

Julkisen selonteon ennakointityölle asettamien rajoitteiden selkeämpi esille tuonti on eräs selonteon kehittämiskohteista. Tällä on merkitystä erityisesti hyödynnettäessä tehtyä ennakointityötä osana viranomaisten valmius- ja varautumissuunnittelua.

Kokonaisuutena Maanpuolustuskorkeakoulu pitää ”Tulevaisuusselonteon 1. osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045” erinomaisena ja tarpeellisena kokonaisuutena, jolla kyetään myös upseerikoulutuksessa selkeällä tavalla havainnollistamaan strategisen ennakointityön eri osa-alueita ja merkitystä yhteiskunnallisesti.

Everstiluutnantti

Christian Perheentupa